

Stichting tot behoud van het gemaal Jan Anne Beijerinck Verslag activiteiten 2023.

Dr. A. Cachet, secretaris.

De activiteiten in het jaar 2023 werden gedomineerd door twee grote projecten: de renovatie van het woonhuis en de volgende stappen in het vernieuwingsproces.

De dringend noodzakelijke renovatie van het woonhuis vond plaats in de eerste helft van 2023. Het project legde een groot beslag op de financiële reserves van de stichting. Bij de renovatie werd, binnen de grenzen van een gemeentelijke monumentale status, veel aandacht besteed aan verduurzaming. Aan de uitstraling van de woning veranderde, ondanks de ingrijpende renovatie, niets. Met de huurders werd een nieuw huurcontract gesloten. Op termijn moet de investering deels terugverdiend worden uit een hogere huur.

De beoogde vernieuwing van de educatieve functie van het gemaal – met een sterke nadruk op historisch en hedendaags waterbeheer - zal grote gevolgen hebben voor zowel de huurder, de Historische Vereniging Capelle als voor het gemaal zelf. Met de HVC werd daarom intensief overlegd om zo veel mogelijk samen op te kunnen trekken in dit project. Samen met hen werd onder meer een sterkte-zwakke analyse gemaakt van het huidige functioneren van het gemaal en de activiteiten binnen het gemaal.

Het kostte grote moeite en veel tijd om een bureau te vinden dat bereid en in staat was een eerste ontwerp te maken voor een moderne presentatie van heden en verleden van water en waterbeheer. Het uiteindelijk gevonden bureau, The Unschooled Mind Company, bracht ook schetsmatig in beeld welke bouwkundige aanpassingen binnen het gebouw nodig zouden zijn in het kader van de nieuwe educatieve opzet. Een en ander resulteerde in een Bidboek dat eind van het jaar aan het bestuur werd gepresenteerd.

Mede namens de HVC werd voor het project educatieve vernieuwing een subsidie aangevraagd bij het Capelse Denk en Doe Mee Fonds. De subsidie werd in de loop van het najaar toegewezen en dekt de kosten van de inzet van het externe bureau.

Het vernieuwingsproces vergt veel van de toch al beperkte bestuurlijke capaciteit. De educatieve functie en de modernisering daarvan is voor ons belangrijk. Maar dat geldt ook voor het in standhouden van het monumentale gebouw en de werkende pompen, die in 2027 hun 100-jarig bestaan zullen vieren. De conditie van de machines is goed maar vergt in de komende jaren wel de nodige aandacht en investeringen.

Het in 2023 ontwikkelde en door ons bestuur geaccordeerde Bidboek zal de basis vormen voor nadere concretisering van onze plannen en voor een zoektocht naar financiële middelen om de plannen uit te voeren.

Ook de HVC werkt inmiddels aan een toekomstvisie die medio 2024 zal worden vastgesteld. Aan het eind van 2023 gaf de HVC te kennen het huidige (vijfjarige) huurcontract niet in die vorm te willen verlengen, per eind 2024. Men opteerde voor een nieuw eenjarig huurcontract, gegeven alle onzekerheden die de vernieuwingsprocessen met zich meebrengen. Ons bestuur had begrip voor de wens van de HVC. Afsproken werd in de loop van 2024 met elkaar te praten over een nieuw korter huurcontract.

Bestuurlijk is de stichting in rustiger vaarwater beland, na de statutenwijziging die eind 2022 definitief werd afgerond. Het bestuur van JAB werd in 2023 versterkt door de komst van Gert Jan Siemons, die een voor ons relevante technische achtergrond heeft. Hij nam voortvarend de verantwoordelijkheid op zich voor motoren en pompen en legde daartoe ook allerlei contacten. We mochten ook enkele nieuwe (en soms jongere) machinisten begroeten. Mede door hun komst is het mogelijk gebleken om iedere tweede zaterdag van de maand een draaidag te houden; in de periode april tot en met november. Het aantal bezoekers op die draaidagen is soms hoog (zoals met Open Monumentendag) maar het valt soms ook tegen. Betere marketing en PR blijft noodzakelijk. Door de machinistenploeg wordt ook in eigen beheer onderhoud aan de machines uitgevoerd.

Voor het eerst werd door Creatief Ouder Worden – een initiatief van de Kunstkring Capelle – een bezoek voor senioren aan het gemaal georganiseerd. Het bezoek werd zeer op prijs gesteld en het voornemen is om er een jaarlijkse traditie van te maken. Op grotere schaal werden ook in 2023 basisschool klassen ontvangen in het kader van de educatieve projecten van HVC en JAB.

De financiële positie van onze stichting staat om verschillende redenen onder druk. Allereerst heeft de renovatie van het woonhuis een (te) groot beroep op onze reserves gedaan. Het weer aanvullen van de reserves tot een redelijk niveau moet de komende jaren prioriteit hebben. Daarnaast heeft het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard te kennen gegeven de huidige subsidie per eind 2023 te willen afbouwen. Reden daarvoor is dat het bestuur van HHSK het tempo van het educatieve vernieuwingsproject te laag vindt. Wel is er bij HHSK bereidheid om in de toekomst mee te denken en mee te helpen bij de uitvoering van die vernieuwing. Tenslotte staat onze financiële positie ook onder druk door het uitblijven van financiële steun en andersoortige betrokkenheid van de gemeente Capelle. Met de gemeente werd en wordt overleg gevoerd om tot meer betrokkenheid in de toekomst te komen.

Ook in 2023 werd enig (klein) onderhoud uitgevoerd om problemen op te lossen en om te voldoen aan de aanbevelingen uit het meest recente rapport van de Monumentenwacht. Zo werd de buitengevel gereinigd en opnieuw geïmpregneerd. Veel onderhoud werd uitgevoerd door de bestuurder die tevens beheerder is. In eigen beheer werden ook de keerkleppen onder het woonhuis gerepareerd. Opnieuw kon een beroep gedaan worden op de Tuin- en Klussenploeg van de HVC. Iedere maandag werden door hen buiten onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Als bedankje werd voor hen een Nieuwjaars-bijeenkomst georganiseerd.

Het bestuur volgt actief de ontwikkelingen met betrekking tot het buurpand, Bermweg 11. Het in tweede instantie gepresenteerde ontwerp heeft op hoofdlijnen de instemming van ons bestuur. We delen wel de zakelijke zorgen van omwonenden inzake bouwverkeer, ontsluiting en parkeren.